

Vyšlo druhé letošní číslo Historie a vojenství s hlavní studií o dosud nepopsané francouzské simulaci celoevropského konfliktu z roku 1937

20.6.2025 - | Vojenský historický ústav Praha

V úvodníku nového čísla vědeckého časopisu se šéfredaktor David Pazdera vrací k oslavám 80. výročí konce druhé světové války a připomíná důležitou roli, kterou při nich sehráli pracovníci Vojenského historického ústavu Praha. „ ,““ píše Pazdera.

Hlavní studie vědeckého pracovníka VHÚ Praha Karla Straky s názvem **Válka tří barev na mapě Evropy - dosud neznámé štábní cvičení z roku 1937** pojednává o simulaci konfliktu mezi nacistickým Německem a rozsáhlou protiněmeckou koalicí. „ ,““ píše Straka v úvodu.

I proto se Francie rozhodla uskutečnit teoretický experiment ve formě válečné hry, jejímž motivem bylo náhlé a nečekané napadení Československa Německem. Fiktivní válka, situovaná do jara 1938, vypukla na mapách a v kancelářích na pařížském boulevardu Saint-Germain, kde měl své sídlo francouzský Generální štáb národní obrany. „ ,““ vysvětluje v pozoruhodném textu Karel Straka.

Další vědecký pracovník VHÚ Praha Jiří Plachý v úvodu svého materiálu **Polská vyznamenání udělená příslušníkům československé zahraniční armády během druhé světové války** připomíná, že československo-polské vztahy byly mezi světovými válkami komplikované a často nepřátelské, ale od jara 1939, a zejména po napadení Polska Německem se zlepšily. V Krakově vznikla československá vojenská jednotka, kterou Poláci 3. září 1939 uznali jako součást své armády. Po porážce Polska začala nová exilová vláda vedená generálem Sikorským intenzivně spolupracovat s československým exilem. Vyvrcholením bylo v listopadu 1940 podepsání společné deklarace o poválečné konfederaci.

rekapituluje Plachý.

Hned dva články v HaV č. 2/2025 se zabývají osobností legionáře Františka Kmoníčka (1885–1918). Tomáš Bandžuch nejprve přibližuje Kmoníčkův život: působení za učitelskou katedrou a průběh jeho vojenské služby, a to zejména v československých legiích v Rusku. Hlavní pozornost pak věnuje tomu, jakým způsobem byl Kmoníček po své tragické smrti v roce 1918 připomínán ve veřejném prostoru a jak z něj byl později opět vytlačován. To může sloužit jako ilustrativní příklad komplikovaného vývoje, jímž ve 20. století prošel odkaz legií ve vztahu k oficiální historické paměti.

„ ,““ píše Bandžuch.

Navazující článek vědeckého pracovníka VHÚ Praha Tomáše Kykala **Vojenská služba Františka Kmoníčka podle záznamního listu - K možností i limitům interpretace pramenů vojenské evidence** je vynikající ukázkou možností rekonstrukce válečné služby v rakousko-uherském vojsku v případě, kdy se k určité osobě dochovalo jen velmi málo přímých pramenů. „ ,““ uvádí Kykal, který poté v závěru podotýká: „

V rubrice naleznete objevný text historika VHÚ Praha Prokopa Tomka **Doba evidenčních listů a vojenských knížek - Vojenská evidence a prameny k povinné vojenské službě v letech**

1948-2004. Dočteme se zde, že změny, probíhající v evidenci a administrativě vojenské služby v Československu od počátku padesátých let, souvisely ve velké míře se sovětizací armády. Během jednoho desetiletí se metodou pokusů a omylů vytvořil systém, který v základních rysech přetrval i po vzniku České republiky až do skončení povinné vojenské služby v roce 2004. Po roce 1948 byl přitom patrný trend stále více rozšiřovat rozsah údajů, které vojenská správa sbírala o vojácích v činné službě. Leitmotivem se stal nejen dohled a politizace vojenské služby, ale také bezpečnostní prověřování.

Ani v druhém letošním vydání nechybí zajímavý vhled do práce restaurátorů VHÚ Praha. Tentokrát je popsáno restaurování a konzervace dvou exemplářů (vzoru 22 a 24) z rozsáhlého souboru československých pistolí, tvořícího významnou součást podsbírky Krátké palné zbraně po roce 1870.

Kurátor VHÚ Praha Vojtěch Šimák napsal článek o unikátním souboru tří vlajek a jednoho praporu, vytvořených po osvobození nacistických koncentračních táborů v roce 1945 – jde o dvě československé vlajky a vlaječku Jugoslávie z Dachau v Bavorsku a malovaný prapor ze saského Zwickau (česky Cvikova), kde se nacházel tzv. podtábor neboli pobočka koncentračního tábora Flossenbürg. Všechny předměty jsou součástí sbírky VHÚ Praha. „ vysvětluje autor. Jeho příspěvek je doplněn bohatou fotodokumentací.

Bohatý obrazový doprovod má také text **Fotografie útočné vozby pražských povstalců z pozůstalosti Václava Neubauera - Škáby** historiků VHÚ Praha Ivana Fuksy a Tomáš Jakla. Pochází odtud i titulní fotografie tohoto čísla, na níž je jeden ze dvou nedokončených tankových stíhačů Hetzer, zprovozněných 5. května 1945 v továrně Škodových závodů na Smíchově. Snímky pocházejí z pozůstalosti nadporučíka Václava Neubauera (* 12. srpna 1905 Jickovice, dnes okres Písek), který byl v Květnovém povstání velitelem nejsilnější obrněné jednotky pražských povstalců, po válce označované jako 1. čs. revoluční tanková jednotka. Jeho pozůstalost získal VHÚ Praha do své sbírky koncem loňského roku. „ ,“ uvádějí autoři. Při výběru fotografií pro toto vydání užili dvě kritéria: buď jde o doposud zřídka publikované, či vůbec nepublikované záběry, anebo jejich popiska, zhotovená původcem, uvádí doposud neznámé informace.

Ivan Fuksa je rovněž autorem stati o pozůstalosti generálmajora in memoriam Bohumila Boreckého (1891-1954), která se do sbírky VHÚ Praha dostala v roce 2024. Obsahuje 59 snímků, dokumentujících vojenskou kariéru této významné osobnosti od působení v československých legiích až po službu v Českých Budějovicích po roce 1946. „ ,“ píše Fuksa v doprovodném textu.

vojenství **za 99 Kč v recepci Armádního muzea Žižkov a na běžných prodejních místech.**

Upozorňujeme na finančně výhodnou možnost získávat časopis Historie a vojenství prostřednictvím předplatného, v České republice za roční cenu 370 Kč (92,50 Kč za jedno číslo). zde

<https://www.vhu.cz/vyslo-druhe-letosni-cislo-historie-a-vojenstvi-s-hlavni-studii-o-dosud-nepopsane-francouzské-simulaci-celoevropského-konfliktu-z-roku-1937>